

meter. It had a stone circle and two ditches around it. Beneath the basement at the depth of 0.67 m a female inhumation was found. Her head orientated W; she had a necklace of glass beads and a bronze bracelet. The barrow No. 18 (6) was 0.27–0.35 m high and had 6 m in diameter. It also had remains of a stone circle, a ditch and a pit. Be-

neath the barrow basement two inhumation burials were found. They were buried heads orientated W. In the first burial there was a female; she had a buckle, a temple ornament and a ring. In the second partly robbed out burial there was a boy; he had a knife and an enamel bead. The barrows are datable to the 4th–5th century.

STAVIŠKIŲ PILKAPYNAS

Gytis GRIŽAS

2003 ir 2004 m. buvo pratęsti Staviškių pilkapyno (Vilniaus m.) tyrinėjimai. 1998, 1999 ir 2002 m. archeologinių tyrinėjimų metu surasti trys pilkapiai, du iš jų ištirti. Taip pat rastos II–IV a. gyvenvietės žalvario lydimo dirbtuvių liekanos (žr. *ATL 1998 ir 1999 metais*, V., 2000, p. 168–170; *ATL 2002 metais*, V., 2005, p. 62). Pilkapiai vizualiai iš aplinkos neišsiskiria. Jų sampilai sulyginami Neries potvynių metu. 2003 ir 2004 m. Staviškėse ištirtas 254,5 m² plotas.

2003 m. ištirta pilkapio 3 vieta, 111,5 m² plotas. 1999 m. tyrinėjimų metu aptiktas šio pilkapio Š griovio kraštas. Pilkapio sampilas praktiškai sunaikintas, po armeniu iki pagrindo likę vos keli centimetrai sampilo. Pilkapis buvęs apie 6–7 m skersmens, iš Š, R, P pusės apjuostas 1–1,5 m pločio, 0,4–1 m gylio griovio, o ŠV – ovalios 3x4 m dydžio, 1 m gylio duobės. Griovys ir duobė užpildyti skirtingos spalvos sluoksniais (du pilki Neries potvynio suneštų sąnašų, sampilo smėlio ir degėsių sluoksniai). Per visą pilkapio plotą rastas ryškus iki 10 cm storio pagrindo sluoksnis. Pilkapio griovio PR dalyje nuslinkusio sampilo smėlyje rastas *degintinis kapas 1* – 48x80 cm dydžio ovali rusvo smėlio dėmė su degintiniais kauliukais. Kape aptiktas geležinis peilis tiesia nugarėle su įsmaugta įtvara, smulkūs žal-

varinės juostelės fragmentai ir lipdytos keramikos šukė.

Degintinis kapas 2 surastas nuslinkusio į duobę sampilo smėlyje. Kapo kontūras neišsiskyrė, pastebėta degintinių kaulų koncentracija 1x1 m dydžio plote. Tarp kaulų gulėjo vienintelė įkapė – apvalaus skersinio pjūvio geležinė yla su trumpa siaurėjančia ir plonėjančia stačiakampio pjūvio įtvara. Apyrankės fragmentas ir yla rasti griovyje. Matyt, jie buvo iš dar vieno kapo.

Duobės dugne juodame degėsių sluoksnyje surasti paaukoti daiktai: vienas sveikas ir pusė kito molinio dvigubo nupjauto kūgio formos verpstuko, žalvarinis įvijinis karolis ir perlūžusi pusiau žalvarinė masyvi apyrankė storėjančiais galais.

2004 m. buvo nutarta paieškoti daugiau išlikusių pilkapių į V nuo pilkapio 3, Riešės upelio link. Atmatuotos aštuonios žvalgomosios perkasos, iš viso 138 m² plotas. Visuose tyrinėjimuose plotuose aptikti du didesni ar mažesni Neries potvynių sunešti sąnašiniai sluoksniai. Aptikta ir naujų pilkapių liekanų. Perkasoje VII surastas apie 7 m ilgio, 1,5 m pločio ir 50 cm gylio pilkapio 4 griovys. Perkasoje VIII surastas pilkapio 5 griovio kraštas, kurio gylis siekia 90 cm. O perkasoje II surasta dar viena ovali apie 2x2 m dydžio, 80 cm gylio

duobė, pripildyta rusvo smėlio ir degusių sluoksniais. Duobė sietina su pilkapiiais, gali būti priskirta naujam pilkapiui.

Staviškių pilkapynas datuotinas VIII–X a.

STAVIŠKĖS BARROW CEMETERY

In 2003–2004 in the Staviškės barrow cemetery (Vilnius City) the barrow No. 3 was excavated; 254.5 m² in total. The barrow was 6–7 m in diameter; it had a ditch and a pit. Two crema-

tions were found in the ditch and the pit. The first cremation contained a small knife, tiny fragments of a bronze strap and a potsherd. The second cremation contained an awl. There were more loose finds in the ditch: a bracelet fragment and an awl. Most probably, they came from the third burial. At the bottom of the pit there were a bracelet, a bead and two spindles. They should be attributed to offerings. The barrow is datable to the 8th–10th century. Besides that, 8 test trenches were excavated. Two new barrow sites and one pit also attributable to a barrow were found.

PERŠAUKŠČIO (KASČIUKŲ) PILKAPYNAS

Vida KLIAUGAITĖ

2004 m. buvo tęsiami archeologiniai tyrinėjimai Peršaukščio (Kasčiukų) pilkapyno (Švenčionių r.) antrojoje grupėje. Tyrinėjimai šiame pilkapyje pradėti 2002 m. Per du sezonus ištirti 3 pilkapiai pirmojoje (V) grupėje ir 4 pilkapiai antrojoje (R) grupėje, aptikta degintinių bei griautinių kapų su įkapėmis (žr. *ATL 2002 metais*, V., 2005, p. 63–66; *ATL 2003 metais*, V., 2005, p. 86–88). 2004 m. buvo ištirti dar 2 pilkapiai, esantys ryšių kabelio ruože.

Pilkapis 8 yra į P nuo 2002 m. tyrinėto pilkapio 4. Vizualiai sunku nustatyti, ar tai tikrai pilkapis – jo V dalis nustumdyta ir visas gruntas sustumtas į vieną krūvą. Griovių nematyti, iš žemių krūvos kyšo kelių vidutinio dydžio akmenų (apie 20 cm skersmens) viršūnės, pasidengusios miško samana. Nukalus velėną atsidendę rudas maišytas purus smėlis. Akmenų ar kokių nors archeologiškai vertingų daiktų jame neaptikta. Šio sluoksnio storis buvo nuo 20 iki 50 cm, o vietomis iki 82 cm storio. Po užstumtu smėliu fiksuotas 10–16 cm storio, vietomis iki 40 cm storio pilko su gausia organika smėlio sluoksnis – buvęs žemės paviršius. Po juo – tamsiai geltonas vidutinia-

grūdis smėlis (įžemis). Paaiškėjo, kad tai ne pilkapis, o tik sustumtas gruntas.

Pilkapis 9 yra šalia 2003 m. tyrinėto pilkapio 7, į Š nuo jo. Pilkapis atrodo buvęs didelis, kartu su grioviais galėjęs būti iki 12 m skersmens, tačiau labai stipriai sužalotas tiesiant ryšių kabelius – per pilkapio centrą išstumdytas 4 m pločio ruožas, žemės sustumtos į kraštus. Sampilo aukštis siekia iki 1–1,1 m.

Išlikęs pilkapio sampilo sluoksnis buvo apie 20–40 cm storio, o pilkapio R pusėje – iki 60 cm storio. Po sampilu atidengtas tamsiai pilkas pilkapio pagrindo smėlis (iki 20 cm storio), užimantis maždaug 8x9 m skersmens plotą. Jį nukalus pilkapio centre, įžemyje, išryškėjo *degintinio kapo 1* duobės kontūras. Kapo užpildas nežymiai skyrėsi pilkesniu smėliu. Kapo duobė tikriausiai buvo stačiakampio užapvalintais kampais formos, tačiau išgrivus vienam šonui įgavo netaisyklingą 2,7x1,3 m skersmens formą. Duobė orientuota ŠR–PV kryptimi (65–245°), jos abu galus kerta pakloti ryšių kabeliai. Kapo duobės P krašte, 1,2–1,3 m gylyje nuo aukščiausio sampilo taško aptikta juoda degėsinga dėmė su negausiais